

Hur, varifrån och till vilket pris ska vi få råvaror?

I skrivande stund har Finland skickat in sin ansökan om medlemskap i militär- och försvarsalliansen Nato. Den främsta orsaken till ansökan är rädslan för att Ryssland en dag ska anfalla Finland på samma sätt som Ryssland i februari 2022 anföll Ukraina, en attack som fortfarande pågår. Ryssland motsätter sig Finlands anslutning till Nato och Kremels informatör meddelar att Ryssland upplever Finlands kommande medlemskap som ett militärt hot. Denna åsikt och Rysslands aktioner i Ukraina för tankarna till en svartsjuk människa som är rädd för att partnern ska förverkliga de handlingar som den svartsjuka personen själv skulle vara beredd att utföra, om hen bara fick en chans därtill. Eftersom Ryssland själv är berett att anfalla sitt grannland, att kallblodigt bomba och förstöra det, oroar sig Ryssland för att Finland och andra västländer skulle agera på samma sätt om de bara vågade. I Rysslands berättelse/narrativ vill man alltså också uppleva det lilla Finland som ett hot. För Rysslands nuvarande ledning verkar det helt omöjligt att inse att människorna i västländerna vill leva ett alldeles normalt och lugnt liv.

Tekniken och kunnandet utvecklas i rasande takt omkring oss, men människan själv verkar inte utvecklas. Istället upprepar sig historien regelbundet. De auktoritära makthavarnas önskan att erövra andra staters områden fortsätter i generation efter generation. Det är svårt att förstå att miljarder människor i världen måste lida till följd av de geopolitiska ambitionerna hos en enda människa och hans närmiljö. Hungersnöden och flyktingströmmarna ökar, medan tusentals och åter tusentals människor mister livet.

Vid sidan av allt mänskligt lidande och alla geopolitiska spänningar orsakar Rysslands attack mot Ukraina naturligtvis också stora problem för bageribranschen. Alla kostnader inom branschen stiger och inflationen hotar skena iväg. Utmaningarna gällande anskaffning av jordbruksvaror, energi, gödsel, förpackning och transporter har drabbat alla nivåer i brödets leveranskedja mycket hårt. Detta händer överallt i Europa. Vi kan endast gissa oss till vad den kommande hösten och vintern för med sig. Alla företag borde nu fundera på metoder för att klara av nästa höst och vinter, som kan bli speciellt utmanande på många sätt.

Trots att det låter märkligt, så kan det faktiskt hända att coronatidens utmaningar var små i jämförelse med de utmaningar som vi nu står inför. Tillgången på råvaror kan av olika orsaker bli mycket problematisk för företagen under nästa höst och vinter. Just nu är till exempel situationen kritisk när det gäller tillgång på naturgas. Fast råvarorna skulle räcka till, så till vilket pris fås dessa? Då vi till detta lägger en accelererande inflation vilken medför krav på högre löner från löntagarorganisationerna, växer utmaningarna i företagen ytterligare. Med tiden kommer vi också att se på vilket sätt den accelererande inflationen påverkar

efterfrågan på bröd och andra bageriprodukter.

Små och medelstora företag befinner sig i en speciellt svår situation då kostnaderna och inflationen ökar, eftersom de måste balansera företagets verksamhet i alla riktningar. Till exempel gentemot aktörerna inom dagligvaruhandeln, för att få produkter till salu i butiken och även gentemot råvaruleverantörerna, för att få tillräckligt med råvaror. De tvingas också godkänna att fackföreningarna och förbunden som styrs av storföretag ingår (allmänbindande) kollektivavtal som ökar företagets kostnader ytterligare, och som slår fast enligt vilka anställningsvillkor små och medelstora företag kan konkurrera med storföretagen. Mitt i all brådska och press måste företagen också se till att uppfylla de nitiska kraven från hälsoinspektörer, arbetskyddsinspektörer och övriga myndigheter. Dessutom behöver man finna tid för att ta hand om välbefinnandet på arbetsplatsen.

I Finland förundras man ofta över hur människorna i Ryssland och till exempel Nordkorea blint tror på makthavarnas utsagor oberoende av innehållet och sanningsenligheten i dem. Men egentligen är situationen likadan överallt. Man lyssnar och tror på de egna ledarna, medan man är misstänksam mot främmande ledare. Detta stämmer i synnerhet då varje lands ledande medier plikttröget och kritiklöst rapporterar det som makthavarna vill att de ska rapportera. Det här märktes tydligt även i Europa under coronakrisen. I två års tid berättade makthavarna och medierna i det demokratiska Europa vad som händer på coronafrenten och medborgarna följde plikttröget det som makthavarna sade. Det var nästan ingen som upplevde det som ett problem att man i demokratiska rättsstater började stänga ner samhället på samma sätt som det auktoritära Kina. Majoriteten av människorna krävde rentav fler begränsningar, för att ytterligare kringskära människornas rättigheter.

Nyheter om coronaviruset upphörde helt plötsligt i Finland den 24 februari 2022, när Ryssland anföll Ukraina. Efter det fanns det viktigare nyheter. Under den veckan fanns det totalt 44 561 coronafall i Finland och två veckor senare (vecka 11) var antalet fall 53 859. När Nyland stängdes vecka 14 år 2020 fanns det 966 coronafall i Finland*. Då fick vi nylänningar uppleva ett eget Checkpoint Charlie, eftersom vi förbjöds att röra oss utanför Nyland. På den tiden fanns det ännu inget vaccin, vilket delvis förklarar saken. Å andra sidan visar det ovanstående också att människans tre största rädslor egentligen kan sammanfattas så här: 3 x hur ska det gå för mig (och mina närmaste).

Mika Väyrynen

*Som jämförelse: Enligt Helsingin Sanomat av den 20 maj 2022 hade 256 personer i Finland dött i coronaviruset under de 14 senaste dagarna.